

Fond za humanitarno pravo

POD LUPOM br. 7

septembar 1993.

BIJELJINA

Proterivanje Muslimana s teritorije pod kontrolom bosanskih Srba

Povodom Tanjugove vesti o odlasku Muslimana sa Majevice prema tuzlanskoj regiji, objavljene 10. septembra 1993. u Borbi i na NTV Studio B, Fond za humanitarno pravo nalazi da je važno obavestiti javnost o tačnom stanju stvari.

Na osnovu podataka kojima raspolaže Fond za humanitarno pravo prva grupa stanovnika je protiv svoje volje odvedena iz Bijeljine 24. avgusta 1993. Sedamnaestoro Muslimana je autobusom preko teritorije SR Jugoslavije prebačeno na mađarsku granicu.

Druga grupa je nasilno odvedena 25. ili 26. avgusta. Trideset do četrdeset muškaraca, žena i dece odvedeno je u pravcu Tuzle, preko teritorije koja je pod kontrolom bosanskih Srba.

Oko 10 sati uveče, 29. avgusta odvedena je grupa od 33 ljudi. U grupi se nalazilo 7 muslimanskih porodica iz Teslića koji su imali vize za Nemačku. Autobusom su preko Sremske Rače (SR Jugoslavija) dovedeni na mađarsku granicu (Bački Breg).

U vremenu od 1. do 10. septembra dve grupe Muslimana su na isti način napustile Bijeljinu. Oko 270 ljudi, uglavnom iz dela Bijeljine oko silosa i sedišta Komisije za razmenu, pokupljeno je i odvedeno u pravcu Tuzle.

Od tada, gotovo svakodnevno, Muslimane izvode iz kuća, prikupljaju u zgradi Poljoprivredne škole i odatle odvođe prema tuzlanskoj regiji.

Akcija "Bijeljinski Muslimani, 5%"

Na osnovu razgovora sa ljudima koji su protiv svoje volje odvedeni iz Bijeljine (Tanjugova informacija govori o odlasku po sopstvenoj želji) akcija se provodi na sledeći način:

Akcijom rukovode major Vojkan Đurković, predsednik Komisije za razmenu i Pero Bodirogčić, član iste Komisije. Muslimane iz kuća i sa radnih mesta kupe dvojica-trojica vojnika koji se predstavljaju kao nacionalna bezbednost. Oni govore ljudima da su na spisku Muslimana koji treba da se isele iz Bijeljine, da mogu poneti lične stvari, pasoš i novac. Privatnim automobilom, koji je po pravilu vlasništvo nekog od pokupljenih, odvođe ih u zgradu Poljoprivredne škole. Tu ih sačekuju major Đurković i Bodirogčić, oni vrše pretres, oduzimaju novac i vrednije stvari. Ovako pokupljene Muslimane onda autobusima odvođe prema tuzlanskoj regiji ili preko teritorije SR Jugoslavije (dva puta) na mađarsku granicu.

Fond za humanitarno pravo

Prema objašnjenju predstavnika vlasti opštine Bijeljina na području Semberije provodi se odluka državnih organa vlasti Republike Srpske o smanjenju broja Muslimana. Prema navodima bijeljinskih zvaničnika ova odluka predviđa da na području Bijeljine ostane 5% od ukupno 22.000 stanovnika muslimanske nacionalnosti.

Primenom kriterijuma koje su doneli državni organi vlasti, na listama prognanika nalaze se sledeće kategorije stanovnika: Muslimani koji su se poslednjih decenija doselili iz Srebrenice, Vlasenice, Zvornika, Kalesije ili iz drugih delova bivše Jugoslavije; oni koji su bili u vezi sa "oružanom pobunom" Muslimana u Bijeljini, krajem marta i u aprilu 1992; i Muslimani koji spadaju u kategoriju nelojalnih i politički sumnjivih, a na osnovu podataka i dokaza državnih organa koji se tim poslovima bave.

Vlasti Bijeljine nalaze da u ovoj kontrolisanoj akciji major Đurković i Pero Bodirogčić ponekad čine stvari mimo znanja nadležnih organa. Odnosno dogodi se da spakuju i nekog "pogrešnog". U takvim slučajevima vlasti su spremne da vrate prognanika, ali bez garantija za bezbedan život u Bijeljini.

Proterivanje starosedelaca

U vezi sa proterivanjem jednog poznatog privatnika, predstavnici vlasti kažu da je to učinjeno mimo znanja vlasti: "Neka se on malo strpi, neka bude u Beogradu dok ne sredimo da može bezbedno da se vrati, za dan-dva."

Prema rečima tog uglednog građanina Bijeljine dvojica srpskih vojnika upala su 29. avgusta u njegovu kuću s naredbom da se spremi jer je na spisku Muslimana koji moraju da se isele. Bio je uveren da je reč o zabuni. Tražio je od vojnika da pozovu svoje pretpostavljene i da provere spisak. Preko tokivokija čuo je odgovor majora Đurkovića: "Neka se pakuju, vodite ih." U Poljoprivrednu školu odveden je automobilom koji je oduzet Muslimanu sa liste prognanika. Prilikom pretresa major Đurković i Pero Bodirogčić oduzeli su mu 1.380 DEM, 20 CHF i oko 3.000 ATS. Vratili su mu 150 DEM, navodno toliko je dovoljno da stigne do Nemačke i da dobije politički azil.

Ovaj ugledni privatnik iz Bijeljine uspeo je da pobegne sa mađarske granice i da stigne u Beograd. Pozvao je telefonom predsednika opštine Bijeljina dr Jovu Vojnovića, predsednika Srpske demokratske stranke, Mocu Stankovića, i službu Nacionalne bezbednosti i od svih je dobio uveravanje da je po sredi greška, da oni o tome ništa ne znaju, da je to učinjeno mimo saglasnosti zvaničnih organa vlasti i da će sve učiniti da ga vrate u grad. S napomenom, da malo sačeka.

Među prognanima nalaze se ugledne starosedelačke porodice. Proteran je dr Salih Džinić, njegova žena, dvoje dece, roditelji, brat, njegova žena i dete. Dr Džinić je bio prisutan kada su srpski vojnici, u junu 1992, ispoljili neviđeno nasilje prema njegovoj ženi. Radna obaveza mu je bila da cisternom raznosi naftu za vojne objekte u Bijeljini. Njegov brat je bio pripadnik srpske vojske.

Proterivanje kao "normalna stvar"

U vezi sa nasilnim proterivanjem grupe ljudi koji su 29. avgusta 1993. prebačeni na mađarsku granicu preko teritorije SR Jugoslavije, Fond za humanitarno pravo se obratio pograničnoj policiji SR Jugoslavije i predstavnicima vlasti opštine Bijeljina.

Fond za humanitarno pravo

Načelnik odeljenja pogranične policije, Petar Dujković potvrdio je tačnost podataka da je grupa od 33 Muslimana pomenutog dana prebačena na mađarsku granicu preko teritorije SR Jugoslavije. Prema njegovim rečima, pogranična policija neće dozvoliti da se tako nešto ponovi. Od tada bijeljinske Muslimane proteruju preko teritorije koja je pod kontrolom bosanskih Srba.

Povodom informacija o gotovo svakodnevnom proterivanju bijeljinskih Muslimana izvršni direktor Fonda za humanitarno pravo razgovarao je 11. septembra u Bijeljini sa načelnikom Nacionalne bezbednosti.

Prema rečima načelnika Vukovića Služba nacionalne bezbednosti provodi odluke političke i vojne vlasti opštine Bijeljina. On kao čovek može da pomogne u vezi sa pojedinačnim slučajevima, da nekome spasi glavu i to je sve. Proterivanje bijeljinskih Muslimana, posle 16 meseci relativno mirnog života, vidi kao političku odluku koja u nenormalno vreme važi kao normalna stvar.

Umesto sa predsednikom Skupštine opštine Bijeljina izvršni direktor Fonda za humanitarno pravo razgovarao je sa porttirom i kuvaricama. U restoranu opštinske menze pripreman je ručak. Za značajne ljude opštine. Dovoljno je bilo prići portirnici i reći: "Pozvan sam na ručak." Kuvarice su očekivale predsednika opštine i druge čelnike da siđu sa Majevice na poseban ručak - čorbu i pečenje. Iz kuhinje je stigla poruka da izvršni direktor Fonda za humanitarno pravo krene odmah za Beograd. Predsednik ostaje na Majevidi. Na vojnim položajima.

Dosta!

Ljudi koji su proterani iz Bijeljine pripadaju kategoriji stanovnika koji su nakon akcije "Arkan oslobađa Bijeljini", krajem marta i početkom aprila 1992, dali poverenje novoj srpskoj vlasti. Reč je o lojalnim građanima. Posle 16 meseci, političari bosanskih Srba donose odluku da im takvi bijeljinski Muslimani ne trebaju.

Fond za humanitarno pravo brine zbog događaja u Bijeljini. Ovo područje je 16 meseci odolevalo praksi "etničkog čišćenja". Bijeljina i Janja otkrivale su bolju stranu politike bosanskih Srba. Srpski lideri moraju znati da novu praksu u Bijeljini - deportacije, pljačke, otimanje imovine, ratno profiterstvo - ne podržavaju bijeljinski Srbi i da je vide kao stradanje Bijeljine.